

lujejo. Pozneje (v 4. razredu) se učenci učé skladati posamezne stavke na mnogo načinov; saj tudi mi vsi smo mogli več stavkov vkup zvariti, dokler posameznih nismo znali dobro izgovarjati. Kako prosto, očitno je to! Pa ne samo pri učenju jezika, ampak kamorkoli se ozreš, ljubi moj, lahko vidiš, da pri poduku postopajo po neki naravni neprisiljeni poti, bodi si rokodelec ali kdo drugi; nikjer ne vidiš, da bi mojster svojemu učencu vse orodje, kar ga ima, na kup vergel in mu v glavo vbijal, zakaj je to ali uno, da bi se učenec hitreje naučil; in vendar smo mi po osnovi prejšnjih „Sprachlehr“ mogli tako delati. Glej, čevljar vé, kaj je prav, in kaj je npravni poduk, dasiravno se ni učil „didaktike“; zakaj bi li učitelj tega ne razumel in ne vedil. Ljubi prijatelj, ali boš zdaj še godernjal zoper „Slovensko - nemško gramatiko“ in terdil svoje „Satzlehre“ in mertve nerazumljive nemške vodila prejšnjih „Sprachlehr“?

(Dalje prih.)

Otrok in njegove misli.

Če odrasčeni človek pomisli na svoje pretekle leta, na tisto srečno dobo, ko je namreč še v sami srajčici okoli skakljal, ko je svoje edino veselje le v kosu kruha, v mleku ali pa v nedolžnih igračah imel, zares, pri takih premišljevanjih marsikteremu solze v očeh igrajo. Ne le eden samo želi še enkrat v otročji starosti živeti! Kako nepremišljeni smo vendar nekdanj bili in kako nespametno smo odgovarjali v otročjih letih! „Ali se res zdaj Bog nad nami krega?“ sem večkrat blelih lic mater prašal, ko je germenje po vseh štirih straneh neba donelo. Verjel sem lahkomišno vsakemu, če je le eno ped večji bil od mene in mislil sem ga naj bolj skušenega človeka na svetu. Kaj ne, dragi učitelj, da si mogel smejati se večkrat odgovorom nedolžnih otročičkov, ko so boječi šolo obiskovati začeli; kaj ne, da si spomnil se v takih zadevah tudi svoje mladosti? Ali vidiš, kako se majhni učenki ročice tresejo in glas derhtá, kadar jo kaj vprašaš in, če le količkaj zavpiješ, se revica joka.

Bodi tedaj vsaj od začetka z otroci celó prijazen, že iz tega namena, da potem raji v šolo hodijo; premisli njih zmožnost in starost; ne žugaj in ne kaznuj otroka za vsaki nespa-

metni odgovor, kakor je bila nekdanj nekterih po starem kopitu ravnaočih „lerarjev“ slaba navada. —

Vsak otrok (zlasti na deželi) pridši pervikrat v šolo, ima skozi in skozi dobre misli; premišljuje namreč tega ali unega učenega gospoda, ter terdno misli in nadja se, da bo tudi on sčasoma tak. Ali, kakor jim učenik počne postaviti praviti, razlagati branje, številjenje i. t. d., še le zdaj postanejo otroci raznih mnenj. Eden misli, to je pretežko, drugemu se poslušati ne ljubi, in včasih jih je le malo, kateri ostanejo prve misli. „Naš učitelj so strašno sitni“, lahko pogostoma slišiš otroke med sabo govoriti, da naložene vede imajo za prenapete in da mislijo, to je le tvoja sitnarija. Naj berže so pa otroci takrat teh misel, kadar se imajo obilno učiti iz glave ali na pamet. V dokaz naj povem neki mali primerek, kterega sem sam doživel v otročjih letih. Imeli smo vodila iz številstva učiti se. Ko nekteri niso znali, so naš učitelj jezni po šoli hodili in Tomaža celó za grivo primši, vprašali: „Zakaj se nisi naučil vseh pravil?“

„Nisem vtagnil“ odgovori Tomaž in se kremži „mógel sem se danes za kateheta učiti kerščanski nauk“.

„Tepec“ mu smejaje odgovori učitelj „uči se le sam zase, in nikoli ne za kateheta. Katehet že dovolj znajo, in ne potrebujejo, da bi se ti za nje učil“.

Glasi smeh je bil po šoli, nekterega je pa rudečica obtila, ko je domislil se, da je tudi on kaj takega večkrat mislil in tudi pogostoma zarobil.

Tedaj bi moja misel bila, da bi učitelj otrok ne priganjal preveč k učenju iz glave, kar jim potem napčne mnenja doneše. Ako jim že kaj iz glave učiti veli, naj vedno pristavi in pove, kako koristno je tako učenje za mlade učence in kako zeló se s tem spomin krepi in razum poojstruje. Pove jim naj tudi večkrat kako povestico o šolarjih, kateri niso imeli dobre glave, pa z marljivim učenjem iz glave so kmali vso šolo prekosili i. t. d. — Posebno napčno je pervince, kateri komaj počasi brati znajo, ali še tega ne, kerščanski nauk prav po bukvah učiti siliti, kar sem nedavno na neki šoli zapazil. Tako moranje jim gotovo šolo pristudi. Pri takih učencih je to vse kaj drugega, kateri se učé, da bi „cvajarja“ domu ne prinesli in dobro vedó, kaj jih potem doma čaka. Dobro bi bilo po mojih mislih tudi morbiti, ako bi učitelj včasih otrokom na lastni izberek kaj iz

glave učiti svetoval. S tem bi tudi naj lože zvedil, kateri so marljivi in kateri ne, katerim ni šola ostudna reč, in kateri ga vbogajo.

„Kako bi neki jaz svoje učence k učenju nagnal; šiba ne pomaga nič, ojštrost in nobeno kaznovanje tudi ne?“ — tako sem že večkrat slišal učeniške besedovati. Jaz bi pa to le rekel: Za šibo imej poterpjenje in namesti ojštrosti pa prijazno besedo, in boš vidil, da bo pomagalo. Še povsod sem vidil, da prijazen učitelj ima vedno obilno število učencov in kaj bi ne? Ali morebiti otroka ne veselí v šolo hoditi k učitelju, o katerem vé, da je prijazen, da mu le dobro hoče in želi, in da mu na koncu leta veselje napraviti hoče? V ti zadevi je v zadnjih letih več šol na Kranjskem zares hvalevrednih postalo, kakor post. šola v Kropi je posnemanja vredna in toraj tudi ondotni gosp. učitelj Martin Zarnik, kateri nas je že v „Tovaru“ s svojimi spisi večkrat razveselil, vse hvalevreden. Z malimi krajcarčki je letos pokazal, kako lahko se otrokom na deželi nepozabljivo veselje naredí. Natisniti je dal namreč perijohe, v katerih so otroci vidili svoje imena tiskane med obdarjenimi, pohvaljenimi, dobrimi in lenimi. *) Ko bi bili mi nekđaj v šoli na kmetih prijohe imeli, ne vem, kaj bi bili veselja naredili. Zagotovim marljivega gosp. Zarnika, kakor tudi kamnogoriškega učitelja in vse druge tema enake, da so s to lahko napravo otroke zeló zeló k boljšemu učenju spodbudili. Slava! **)

Bog daj, da bi se prihodnje leto kaj enakega na več krajih pokazalo! Mislím, da bi si lahko vsaka šola z malimi pripomočki g. fajmoštra in drugih gospodov, šolskih prijatlov, katerih je povsod nekaj, to veselje kupila. Tedaj učitelji na noge! Marljivost vse premaga!

L. T.

Čujte, kaj godba zamore!

Godba nam ne dopade samo kot umetnost, temuč kakor tista čudovita moč, ktera enako navdaja vse človeške

*) Tudi večkrat čuješ semtertje po kmetih učence govoriti: Pokaj bi se učil? darila, tako vém, da ne bom dobil. — Toraj ta naprava na koncu šols. leta marsikterega zbode in k sklepu pripravi, prihodnje leto bolje učiti se. Piz.

**) Tudi mi rečemo: Slava takim učiteljem, ki tako svojo slovensko šolo neprestrašeno postavijo na očitni oder; vendar menimo, da bi bilo boljše, če bi se pri pridnosti razredbi učencov izpustil žalivni napis: „Leni so bili“, ker tako očitno osramotenje gotovo več škoduje, kakor koristi. Vredn.